

Beslutningsforslag nr. B 105

Folketinget 2014-15

Fremsat den 26. marts 2015 af Jonas Dahl (SF) og Pernille Vigsø Bagge (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om en redegørelse om budgetloven og sanktioner over for kommuner og regioner

Folketinget pålægger regeringen senest den 1. juni 2015 at fremlægge en redegørelse vedrørende budgetloven og sanktionerne over for kommuner og regioner med henblik på at vurdere bl.a.,

- a) om budgetloven tilskynder til forceret forbrug af midler i slutningen af det enkelte år, herunder om den er i konflikt med myndigheders og institutioners incitamenter til at spare op,
- b) om budgetloven og sanktionerne over for kommuner og regioner medvirker til et systematisk mindre forbrug end politisk bevilget, og

- c) om det er hensigtsmæssigt, at Danmark har valgt et mellemfristet mål for det strukturelle budgetunderskud på 0,5 pct. frem for 0,75 pct. af BNP, som EU's regler giver mulighed for.

Regeringen pålægges at komme med forslag til hensigtsmæssige justeringer af lovgivningen.

Bemærkninger til forslaget

Budgetloven er med til at sikre stabilitet og troværdighed omkring Danmarks økonomiske politik og bidrager dermed til en lav rente med de fordele, det indebærer. Men det har også vist sig, at loven på en række punkter skaber problemer, det er relevant at overveje om kan løses uden at give køb på lovens hovedformål. En budgetlov giver kun mening, hvis den begrænser den politiske fleksibilitet, men det har fra flere sider været fremført, at budgetloven går i den anden grøft og er unødigt rigid. Ifølge loven skal finansministeren fremsætte forslag om revision af loven i folketingsåret 2018-19. Forslagsstillerne mener, at det er alt for længe at vente, i betragtning af at der allerede er indhøstet mange erfaringer med loven, ligesom det er relevant at få en redegørelse vedrørende loven allerede nu, som kan danne grundlag for drøftelsen af en revision af loven. Det bemærkes, at både Det Økonomiske Råds formandskab (vismændene) og regeringens Produktivitetskommission har opfordret til justeringer af budgetloven, jf. nedenfor. Budgetloven skal ses i sammenhæng med sanktionerne overfor kommuner og regioner i tilfælde af budgetoverskridelser m.v., selv om bestemmelserne herom findes i anden lovgivning. Redegørelsen bør bl.a. behandle de nævnte problemstillinger:

Ad a. Offentlige myndigheder vil i visse tilfælde bruge penge uhensigtsmæssigt i slutningen af året af frygt for, at de ellers mister pengene. I værste fald kan pengene bruges alene for at dokumentere, at man har brug for hele sin bevilning (såkaldt benzinafbrænding). Derfor er det hensigtsmæssigt, at der er mulighed for at spare op. Budgetloven skaber bare det problem, at man ikke kan give en generel sikkerhed for, at opsparingen også kan bruges i efterfølgende år. Det skyldes, at udgiftslofterne skal overholdes år for år. Tilskyndelsen til at spare op reduceres selvsagt, hvis der ikke er sikkerhed for, at man får lov til at bruge pengene. Synspunktet har været fremført af såvel Produktivitetskommissionen, Det Økonomiske Råds formandskab og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, jf. følgende citat fra AE's kommentarer til Vismandsrapport oktober 2013: »AE deler dog Vismændenes bekymring over, at det ikke er muligt at overføre ubrugte midler fra et år til det næste. Det er for rigtigt, hvilket også Produktivitetskommissionen har påpeget, og det vil føre til »benzinafbrænding« i slutningen af året, som man så i 2012.« (http://www.dors.dk/graphics/Synkron-Library/Publikationer/Rapporter/Efteraar_2013/Kommentarer_og_pressemeddelelser/AE,%20kommentarer.pdf). Problemet ville f.eks. kunne løses ved at tillade overførsel af en mindre del af en kommunes eller regions eller statens udgiftsloft til et efterfølgende år.

Ad b. Kommuner og regioner har nu i en årrække haft et betydeligt underforbrug i forhold til deres budgetter. Det skyldes i høj grad sanktionerne, jf. f.eks. en udtalelse fra Greves 2. viceborgmester, Niclas Bekker Poulsen, (S) »Kommunerne skubber ubrugte milliarder foran sig fra år til

år af frygt for at blive ramt af statens sanktioner. Lad kommunerne bruge pengene på mere velfærd og flere job, lyder opfordringen fra Greves 2. viceborgmester«. (»De gemte milliarder skal sættes fri«, Nyhedsmagasinet Danske Kommuner, nr. 5, 2015, s. 10). Det er glædeligt, at tidligere tiders systematiske merforbrug er ophørt. Der er forskellige politiske opfattelser af, hvor stor den offentlige sektor bør være, men det er ikke rimeligt, at sektoren bruger flere penge, end der er bevilget politisk. Omvendt er det heller ikke rimeligt, at sektoren bruger færre penge end det, der er besluttet demokratisk, af frygt for voldsomme sanktioner. Der er god grund til at kigge på, om sanktionerne kan modificeres, så de bliver mere balancerede. F.eks. kunne man tillade en vis buffer. En sådan vil typisk ikke føre til budgetoverskridelser, men vil få kommuner m.v. til at være lidt mindre frygtomme i retning af at bruge de penge, der er bevilget. Man kunne alternativt mildne sanktionerne ved små overskridelser. Produktivitetskommission og KL's formand (som er Venstremand) har følgende forslag: »»Kommissionen foreslår, at budgetloven ændres, så sanktionerne ikke længere har et ét-årigt sigte. Jeg er meget enig. Det er sund økonomistyring, at man kan overføre ubrugte midler fra det ene år til det andet, og det er tåbeligt, at firkantede sanktionsregler står i vejen for en langsigtet planlægning« siger Martin Damm« (<http://www.kl.dk/menu/KL-Konstruktive-bidrag-fra-Produktivtetskommissionen-id152168>). Hertil skal siges, at en ubegrænset overførselsret kan give problemer, men omvendt virker den nuværende helt manglende overførselsret unødigt rigid.

Ad c. Regeringen har valgt at fastsætte Danmarks mellemfristede budgetmål for det strukturelle underskud til 0,5 pct. af BNP, selv om EU's regler giver mulighed for at fastsætte det til 0,75 pct. (forskellen svarer til ca. 5 mia. kr.) Et måltal på 0,75 pct. vil give mulighed for større finanspolitisk fleksibilitet, idet man selvsagt konkret bør sikre sig, at man ikke kommer i konflikt med målet om, at det faktiske underskud højst må udgøre 3 pct. af BNP. At have mulighed for at have et strukturelt underskud på 0,75 pct. af BNP i enkelte år er jo ikke en pligt til at have et sådant underskud; tværtimod er der fornuft i at have et mål om ikke at have et strukturelt underskud i 2020 m.v. Det Økonomiske Råds formandskab har brugt for dem stærke ord om dette forhold: »under alle omstændigheder virker det ejendommeligt, at saldokravet på ½ pct. i budgetloven er strengere end EU's mellemfristede mål (MTO) for det maksimale underskud på den strukturelle saldo, som for Danmarks vedkommende er ¾ pct. af BNP. I lyset af det kommende hængekøje problem virker det mere naturligt, at budgetloven giver samme rum til udsving i saldoen, som EU's regler tillader.« (Dansk Økonomi – Forår 2013, Det Økonomiske Råd, 2013, s. 164).

Skriftlig fremsættelse

Jonas Dahl (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en redegørelse om budgetloven og sanktioner overfor kommuner og regioner.

(Beslutningsforslag nr. B 105)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.